TARİHİN MOZAİKLERİ

FATHER OF THE TURKS

23 NİSAN TBMM'NİN AÇILIŞI VE ÇOCUK BAYRAMI

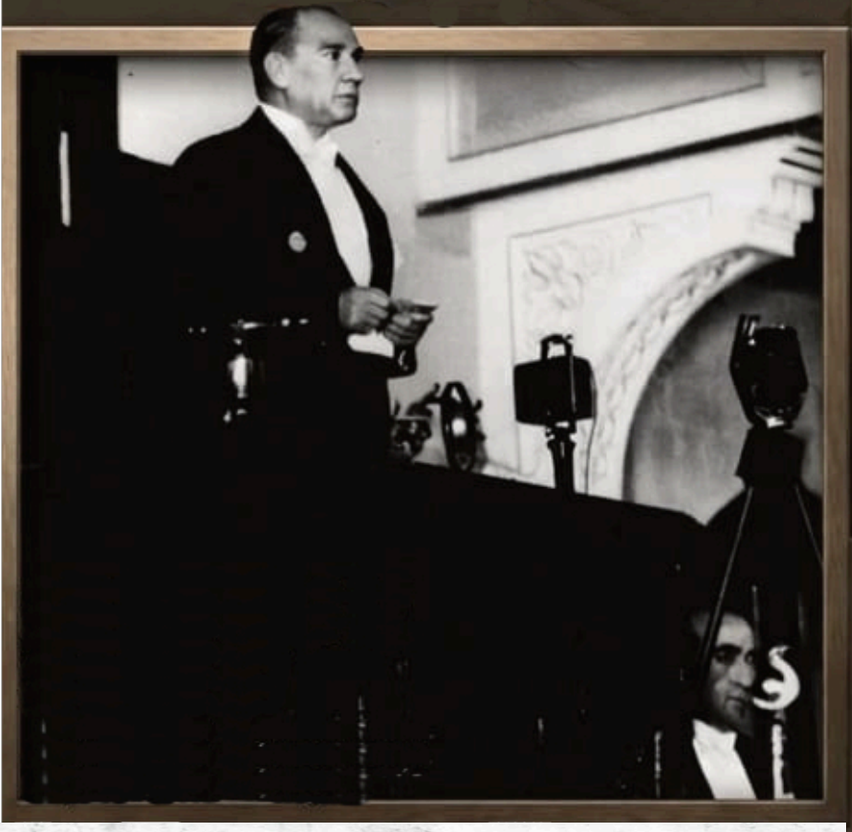

LEBOUNION SAVAŞI

BOZKIR TAKTİKLERİ KARŞISINDA İMPARATORLUK STRATEJİSİ

RUMELİ HİSARI

ABDÜLHAMİT NEDEN TAHTTAN İNDİRİLDİ?

HİTLER'İN SON GÜNLERİ

İHMALLERİN CEZASI TİTANİK NEDEN BATTI?

TARİHİN MOZAİKLERİ

Cilt: 1, Sayı: 1, Yıl 2026

Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Doç. Dr. Sevtap Gölgesiz Karaca

EDİTÖRLER
Mushab İbrahim Taş

TASARIM/DÜZENLEME/DİZGİ
Onuralp Yetginoğlu

YAZARLAR
Yasmin Özge Öztürk
Berat Dündar
Emine Sude Kocabaş
Ekin Çetin
Eren Alkan
Kürşat Terzi

BASKI
Eser Ofset Matbaacılık

İLETİŞİM
tarihinmozaikleri@gmail.com

Değerli Tarih Dostları

Bizi takip edin
@trakyalitarihciler_

“Tarihin Mozaikleri” dergimizin ilk sayısında; geçmişin tozlu raflarından söküp aldığımız, her biri dünya ve ulusların tarihine yön vermiş farklı renklerdeki taşları bir araya getiriyoruz. Bu sayımızda trajedi, zafer ve değişim aynı karede buluşuyor.

Sizleri 23 Nisan 1920'ye götürüp Gazi Mustafa Kemal önderliğinde bir milletin bağımsızlık ateşine, Adrianopolis önlerindeki Bizans'ın kaderini tayin eden Lebounion Savaşı’na, 1945 Nisanı’nda tarihin gördüğü en ilginç figürlerden Adolf Hitler'in son günlerine tanıklık edip Devlet-i Aliyye’nin son sultanlarından ll. Abdülhamit'in tahtının nasıl elinden kaydığını,

“Batmaz” denilen denizlerin demir devi olan Titanik gemisinin nasıl bir buzdağına kurban gittiğini ve İstanbul'un kalbine yerleşmiş olan Rumeli Hisarı’nın tarihi gelişimini bu ilk sayımızda siz sevgili okuyucularımızla paylaşmanın mutluluğunu yaşamaktayız.

Tarih, sadece tozlu kitaplarda kalan bir bilgi değil; bugünü anlamamızı sağlayan en berrak aynadır. Bu sayımızda o aynaya bakarken, bazen bir saray koridorunda yürüyecek, bazen de bir geminin güvertesinde dalgaları izleyeceksiniz.

Geçmişin sesini duymaya hazır mısınız?

İÇİNDEKİLER

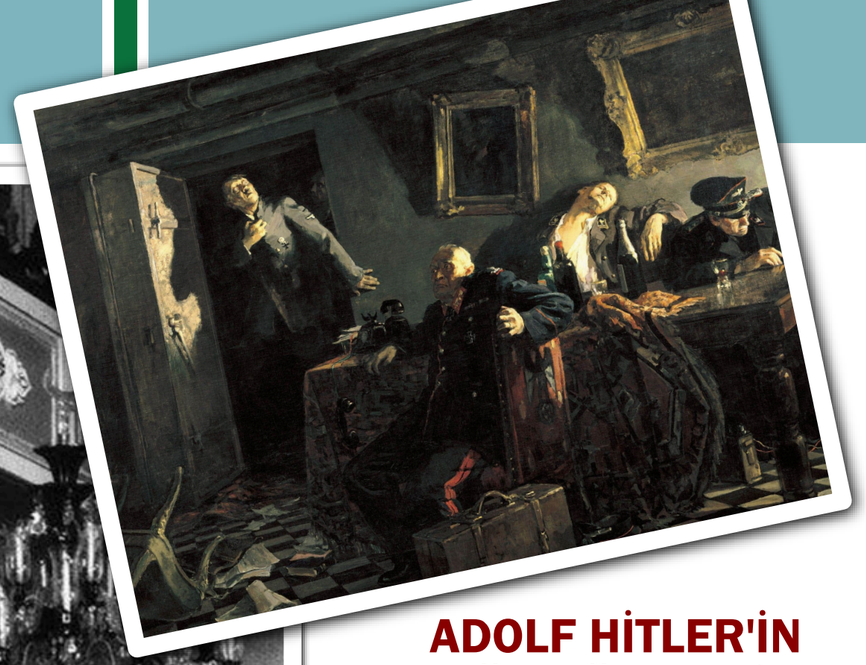

NASIL ÇOCUK BAYRAMI OLDU

TEBAADAN MİLLETE GEÇİŞ

3 Osmanlı'nın Son Durumu

I. Dünya Savaşı sonrası yaşanan işgaller ve Atatürk'ün işgallere karşı direniş için attığı adımlar.

4 Devrime Giden Yol

Tam bağımsızlık yolunda yapılan kongreler ve tebaadan millete geçişin ayak sesleri.

5 İlk Meclisin Açılışı

Türk halkının desteğiyle meclisin eksiklikleri tamamlanmış ve Türk halkını temsilen yeni bir hükûmet kurulmuştur.

6 23 Nisan'ın Çocuk Bayramına Dönüşmesi

Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kuruluşunun ardından, TBMM'nin açılmasıyla 23 Nisan'ın Çocuk Bayramı'na dönüştürülmesi.

İHMALLERİN CEZASI TİTANİK NEDEN BATTI?

11 Yüzen Şehir'den Atlantik'in Dev Mezarlığına

Titanik'in Atlantik'in soğuk sularında batmasına uzanan yolculuğu nasıl başladı?

ADOLF HİTLER'İN SIĞINAĞINDAKİ SESSİZ VEDASI

18 Adolf Hitler Kimdi?

Adolf Hitler kimdi ve Almanya'nın başına geçmeyi nasıl başardı?

19 Engellenemeyen Savaş Makinesi Nasıl Çöktü?

Stalingrad önlerine kadar gelen dev savaş makinesi Almanya, nasıl oldu da Berlin'de ölüm kalım mücadelesi vermeye başladı?

20 Führerbunker'da Adolf Hitlerin Son Günleri

Führerbunker nasıl bir yapıydı ve Adolf Hitler'in son günleri nasıl geçti?

ABDÜLHAMİT NEDEN TAHTTAN İNDİRİLDİ?

24 Abdülhamit'in Geçmişi

Abdülhamid kimdi ve yönetime getirilme süreci nasıl gerçekleşti?

25 Abdülhamit Dönemi Gelişmeleri

Yapılan modernleşme hareketleri ve dönemin neden baskı ve istibdat dönemi olarak anıldığının anlatımı.

26 Tahttan İndirilmeye Giden Yol

II. Meşrutiyet'in ilanının yarattığı huzursuzlukların, Sultanahmet Meydanı'nda yaşanan olaylara yol açması.

LEBOUNION SAVAŞI

30 Peçenekler Kimdi?

Peçenekler kimdi ve nereden geldiler? Rusların "düşmez" dedikleri Kiev'i nasıl düşürmenin eşiğine getirdiler?

31 Lebounion Savaşı

İstanbul'u ve Doğu Roma İmparatorluğu'nu yıkabilecek durumdayken nasıl yenildiler?

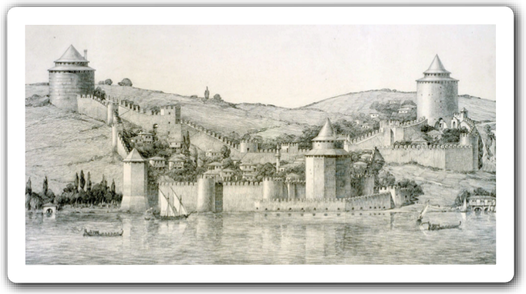

RUMELİ HİSARI VE TARİHÇESİ

37 Evliya Çelebi Seyahatname'sinde Nasıl Bahsetti?

Rumeli Hisarı'nın yapılması önerisini, gizli Müslüman olan ve Osmanlı'nın yükselişini bekleyen bir rahip mi Fatih Sultan Mehmed'e sundu?

FİLM KÖŞEMİZ

44 A Night to Remember Ve The Last Ten Days

45 Abdülhamid Düşerken Ve Downfall

TEBAADAN MİLLETE GEÇİŞ

23 NİSAN TBMM'NİN AÇILIŞI VE ÇOCUK BAYRAMI

TEBAADAN MİLLETE GEÇİŞ

1914 ve 1918 yılları arasında patlak veren I. Dünya Savaşı sonucunda İttifak Devletleri kesin bir suretle yenilmiş, İtilaf Bloğu ise savaşın kazanan tarafı olmuştur. Bu süreçte arşidükler, çarlar, kayzerler ve sultanlar tahtlarından olmuş; dünya yeni ideolojik çizgiler etrafında yeniden şekillenmeye başlamıştı. 11 Kasım 1914'te İttifak Kuvvetlerinin yanında harbe giren Osmanlı İmparatorluğu, 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'ni imzalayarak resmî olarak teslim olmuştu. Wilson İlkeleri doğrultusunda bu enkazdan sağ çıkabileceğini umut eden Osmanlı idaresi; İtilaf Devletleri'nin Mondros'un 7. ve 16. maddeleri uyarınca 3 Kasım 1918'de Musul'u, 13 Kasım 1918'de Marmara'yı ve 19 Aralık 1918'de Hatay Dörtyol'u işgal etmesi üzerine çareyi sessizce teslim olup hayatta kalmanın yollarını aramakta bulmuştur. İstanbul'daki Osmanlı idaresinin aksine herkes işgallere bu kadar teslimiyetçi yaklaşmamaktaydı. 13 Kasım 1918'de kâğıt üstünde var olan Yıldırım Orduları Komutanı Mustafa Kemal Paşa, Haydarpaşa'dan Sirkeci'ye geçmek için bindiği Kartal istimbotunda 55 parçalık İtilaf donanmasının Marmara kıyılarına demir attığını görünce, yanında bulunan yaveri Cevat Abbas'a dönerek tarihe geçecek olan o meşhur, ***"Geldikleri gibi giderler."*** sözünü söylemiştir. Bu söz, hangi ahval ve şerait içinde

işgalleri gösteren örnek harita.

Minber gazetesi.

Mustafa Kemal Atatürk Havza ziyareti.

olunursa olunsun kurtuluştan vazgeçilmeyeceğinin bir göstergesiydi. Mustafa Kemal Paşa, Şişli'deki pembe köşkünde millî bir kurtuluşun yolunu aramak amacıyla gizli toplantılar yapmış; arkadaşı Ali Fethi Okyar ile "Minber" gazetesini çıkararak Anadolu'nun kâğıttan ilk siperini oluşturmuştur. Osmanlı idaresi ise Mondros'un 7. maddesi uyarınca yapılabilecek olası bir İngiliz işgalini engellemek, bölgedeki Türk direnişini bastırmak ve halkı azınlık çetelerine karşı silahsızlandırmak için 19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak Bandırma Vapuru ile Karadeniz'e göndermişti. Millî Kurtuluş yolunda yaşadıklarını "Nutuk" adlı eserinde anlayan Gazi, kitabına "1919 senesi Mayısı'nın 19. günü Samsun'a çıktım." diyerek başlar. Mustafa Kemal Paşa, Samsun'un Havza ilçesine adım attığında zulmü ve işgali yasalaştırmak için değil, bizzat zulme ve işgallere "Dur." demek için o adımı atmıştı. Mustafa Kemal Paşa, 28 Mayıs 1919 günü Havza Genelgesi'ni yayımlayarak halktan işgallerin protesto edilmesini istemiştir; bu, millî kurtuluş mücadelesinin ilk yazılı belgesidir. 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi ile kurtuluşun amaç, gerekçe ve yöntemi belirlenmiştir. Genelgedeki "Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir." ifadesiyle, Karlofça'dan beri harap olmuş bir milletin sinesinde istiklal ateşi yeniden yakılmıştır. 8 ve 9 Temmuz gecesi, Erzurum Kongresi öncesinde İstanbul Hükûmeti'nin baskıları sonucu, Mustafa Kemal Paşa çok sevdiği askerlik ve müfettişlik görevinden istifa etmişti. İstifasını ilettiği dakikalarda odaya 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir girmişti. Kendisini tutuklamaya geldiğini sanan Paşa'ya, Kâzım Karabekir nizami selama geçerek ***"Ben ve kolordum emrinizdeyiz paşam!"*** demiştir. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa artık bir firari değil, sine-i millete dönmüş bir lider hâline gelmişti. 23 Temmuz - 7 Ağustos tarihleri arasında toplanan Erzurum Kongresi ile manda ve himaye ilk kez reddedilmiş; 4 - 11 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nde ise yerel faaliyet gösteren tüm yararlı cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirilmişti. Manda ve himayenin görüşmeler esnasında tekrar dile getirilmesi üzerine Genç Tıbbiyeli Hikmet ayağa kalkarak,

TEBAADAN MİLLETE GEÇİŞ

"Eğer mandayı kabul ederseniz biz de sizi reddederiz." demiş; bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa, mücadelenin parolasını ***"Ya istiklal ya ölüm!"*** diyerek bir kez daha vurgulamıştır.

16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgal edilmesi ve Meclis-i Mebusan'ın kapatılması üzerine, milletin iradesini temsil edecek yeni bir meclis arayışına girişilmişti. 1915'te İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Ankara'daki kulüp binası olarak tasarlanan ancak savaş sebebiyle yarım kalan binanın zemini toprak, çatısı ise noksandı. Yarım kalan bu iskelet; halkın kendi evlerinin damından kiremitleri söküp getirmesi ve Ankara Muallim Mektebi'nden getirilen talebe sıralarının mebus sırasına dönüştürülmesi ile egemenliğin, onca zorluğa rağmen nasıl kayıtsız ve şartsız millete ait olduğunun en güzel göstergesidir. 23 Nisan 1920 sabahı Ankara, gözlerini millî bir coşkuyla açmıştı. Hacı Bayram Veli Camisi'nde cuma namazını eda eden halk ve mebuslar, omuz omuza meclis binasına dualar eşliğinde yürümüş, kurbanlar kesilmişti. Bu törenlerle Mustafa Kemal Paşa, meclisin meşruiyetini 55 parçalık bir donanmayla değil, milletin iradesiyle tescillemişti. Meclise seçilen mebus sayısı 437 kişiydi ancak baskı ve zorluklardan ötürü o gün ancak 115 tanesi Ankara'ya ulaşabilmişti.

İlk meclisin o dönem çekilmiş görüntüsü

Atatürkün Meclis konuşması

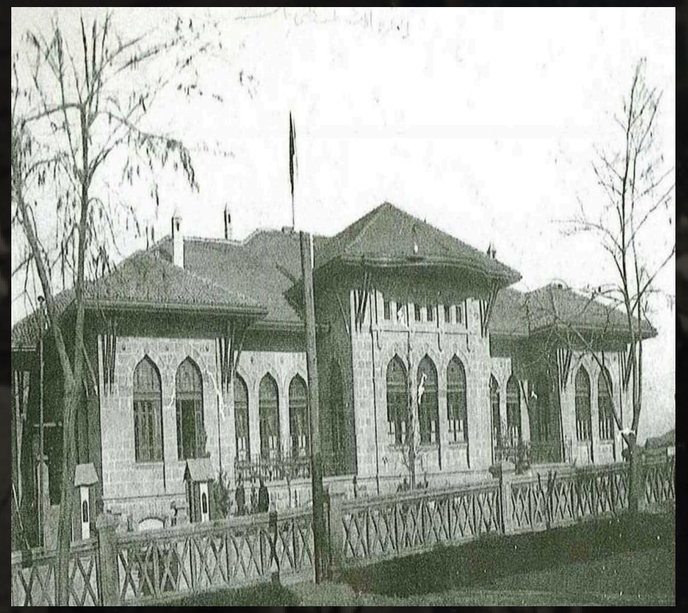

Mebusların çoğu da subay, memur, doktor, çiftçi, gazeteci ve halk aydınlarından oluşmaktaydı. Meclisi, en yaşlı üye sıfatıyla Sinop Milletvekili Şerif Bey muazzam bir nutukla açmıştı. Bir gün sonra Mustafa Kemal Paşa, Büyük Millet Meclisi'nin ilk başkanı seçildi ve artık iradenin ne köhnemiş saray idaresinde ne de işgal kuvvetlerinde olduğunu; tek iradenin milletin kendisinde ve bu milleti temsilen bu binada bulunduğunu vurgulamıştı. 23 Nisan 1920; Türk demokrasi tarihinin Kanun-ı Esasi, Tanzimat, Islahat ve Meşrutiyet fermanlarından sonra atılmış en ciddi ve en iddialı adımıdır.

Büyük Millet Meclisinin'nin açılışı

HAKİMİYETİ MİLLİYEDEN ÇOCUK BAYRAMINA

Sürecin Hâkimiyet-i Millîye'den çocuk bayramına evrilmesi, aslında 6 Mart 1917'de İstanbul'da Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kurulması ile başlar. Himaye-i Etfal, I. Dünya Savaşı yıllarında yetim ve öksüz çocuklara yardım amacıyla kurulmuştur. Savaş sonunda bir süre faaliyetlerine ara vermek mecburiyetinde bırakılan cemiyet, TBMM mebuslarının Kurtuluş Savaşı sırasındaki yetim ve öksüz çocuklara yardım etme gayesiyle 30 Haziran 1921'de Ankara'da tekrar faaliyetlerine başlamıştır. Cumhuriyet'in ilk cemiyeti olma niteliğini de taşıyan Ankara Himaye-i Etfal Cemiyeti,

TEBAADAN MİLLETE GEÇİŞ

kurulduğu ilk günden itibaren Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de desteğini almıştır. 23 Nisan 1922'de Ankara'da kutlanan Hâkimiyet-i Millîye Bayramı sırasında çocuklar ön plana çıkarılmış, 23 Nisan 1923'teki bayram esnasında ise cemiyet adına bağış toplanmaya başlanmıştır. 1924'te çocuk hakları ile ilgili ilk evrensel bildiri olan Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi'ni de Türkiye Cumhuriyeti adına Gazi Mustafa Kemal Atatürk imzalamıştır. Aynı yıl kutlamalar sırasında cemiyet başkanlığına, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün o dönemki eşi Latife Hanım getirilmiştir. 23 Nisan 1926'da Milliyet gazetesinin manşetlerinde sadece Hâkimiyet-i Millîye ifadesi değil, "Çocuk Bayramı" ifadesi de kullanılmaya başlanmıştır.

AKŞAM

Tüm Küçük ilânlar

Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı kutlanıyor

Şehrimizde de bu sabah törenler yapıldı

23 Nisan 1953 tarihli Akşam gazetesinde Çocuk Bayramı kutlamaları

23 Nisan 1927'den önce "Çocuk Günü" ve "Çocuk Bayramı" kavramları geçse de ilk kapsamlı kutlamalar 23 Nisan 1927'de başlamıştır. 23 Nisan 1929'a gelindiğinde Çocuk Bayramı; Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ve hükûmetinin desteği ile "Çocuk Haftası" adıyla yedi güne çıkarılmıştır.

Yüz yılı aşkın bir süredir bir milletin istikbalini bir çocuğun gülüşüne emanet ediyoruz ve etmeye de devam edeceğiz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi: ***"Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal ışığısınız. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizsiniz."***

Cumhuriyet

Bugün Milli İdarenin Hâkim Olduğu Günün Yıl Dönümüdür

23 Nisan

Çocuk Haftası Bugün başlıyor

Doğum faciası muhakemesi dün şahitler dinlin

23 Nisan 1929 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde Çocuk Bayramı Kutlamaları

KAYNAKLAR

Özçelik, M. (2011). 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın ortaya çıkışı ve 1922-1929 yılları arasında 23 Nisan kutlamaları. Gazi Akademik Bakış, 5(9), 265-284.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2020). Ankara'da bir meclis doğuyor: Belgeler-fotoğraflar. TBMM Basımevi.

Bolat, B. (2021, 9 Şubat). 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı. Atatürk Ansiklopedisi. Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/detay/4004/23-Nisan-Ulusal-Egemenlik-ve-%C3%87ocuk-Bayram%C4%B1

GÖRSELLER

https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Atatürk_TBMM%27den_çıkarken.jpg 08.06.2026

https://atam.gov.tr/galeri/ataturk-ve-cocuklar/ 08.06.2026

https://tr.wikipedia.org/wiki/Minber_%28gazete%29 08.06.2026

https://www.yenimesaj.com.tr/ataturkun-havzaya-gelisinin-104-yil-donumu-H1483676.htm 08.06.2026

https://www.santiye.com.tr/cumhuriyet-in-ilan-edildigi-birinci-turkiye-buyuk-millet-meclisi-binasi 08.06.2026

https://kureansiklopedi.com/tr/detay/23-nisan-ulusal-egemenlik-ve-cocuk-bayrami-08bcc 08.06.2026

https://tr.wikipedia.org/wiki/23_Nisan_Ulusal_Egemenlik_ve_Çocuk_Bayramı 08.06.2026

-Mushab İbrahim Taş

“YÜZEN ŞEHİR’ DEN ATLANTİK’ İN DEV MEZARLIĞINA”

RMS Titanik, 20. yüzyılın başlarında İngiltere’nin Southampton Limanı’ndan Amerika’nın New York şehrine doğru yol alan bir yolcu gemisiydi. Aynı zamanda İngiliz Kraliyet Postası’nın da gemisiydi. Döneminin en büyük gemisi olan Titanik, yaklaşık 3.300 kişiyi taşıyabilecek kapasiteye sahipti. İhtişamı, büyüklüğü ve ünüyle adeta çağının simgelerinden biri hâline gelmişti. Ancak bu görkemli yolculuk trajik bir sonla noktalanacaktı.

1912 yılının Nisan ayında, “Okyanusların Devi” olarak anılan Titanik, Atlantik’in derin sularına gömüldü. Gemide yolcu ve mürettebatla birlikte yaklaşık 2.200 kişi bulunuyordu. 14 Nisan 1912 gecesinde Kuzey Atlantik’te, Newfoundland açıklarında bir buzdağına çarptı. 15 Nisan’da tamamen battı. Titanik’in serüvenini kısaca böyle özetleyebiliriz.

Ancak asıl sorulması gereken soru şudur: **Titanik neden battı, yoksa aslında batmayabilir miydi?**

“YÜZEN ŞEHİR’ DEN ATLANTİK’ İN DEV MEZARLIĞINA”

“RMS Titanic’in Southampton limanından ayrılışı sırasında çekilen yan profil fotoğrafı, 1912.”

Titanik, “batmaz” olarak anılan bir gemiydi. Ona verilen bu ünvanın ardında, dönemine göre eşi benzeri görülmemiş ölçekte olması ve büyük bir mühendislik titizliğiyle inşa edilmesi yatıyordu. O dönemde özellikle Avrupa denizciliğinde telsiz kullanımı oldukça yaygındı. Nitekim Titanik’in kaptanları da kendilerinden önce aynı güzergâhta ilerleyen gemilerden buzdağına dair telsiz uyarıları almıştı. O sırada Titanik’e en yakın gemi Californian'dı. Bu gemi, Titanik’e art arda telsiz uyarıları göndererek güzergâhta yoğun buz dağları bulunduğunu bildirmişti.

Hatta tehlikenin ciddiyeti nedeniyle gece yolculuğunu durdurduğunu ve sabah gün ışığıyla birlikte yeniden hareket edeceğini de iletmişti. Ancak dönemin teknolojisine göre oldukça gelişmiş olan Titanik’in telsiz operatörleri bu uyarılara gereken önemi vermedi. Bunun yerine birinci sınıf yolcuların karadaki yakınlarıyla yaptığı özel mesajlaşmalara öncelik tanındı. Californian’dan gelen uyarılar sert biçimde geçiştirildi ve iletişim kesildi. Bu ihmal zinciri, kısa süre sonra Titanik için ağır bir bedele dönüşecekti. Nihayet 14 Nisan gecesine gelindi. Ufku izleyen görevliler ileride anlam veremedikleri bir cisim gördüler. O sırada Atlantik üzerinde yoğun bir atmosferik serap oluşmuştu;

bu durum görüşü zorlaştırıyordu. Gözlemcilerin dürbünü yoktu ve dürbünsüz bir şekilde gözlem yapmaya çalışıyorlardı, çünkü... dürbünlerin bulunduğu dolabın anahtarı gemide olmayan denizci David Blair’de bulunuyordu. David, başka bir gemiye görevlendirilmişti ve gitmeden önce anahtarları teslim etmeyi unutmuştu. Ve saatler 23.30–23.40’ı gösterdiğinde Titanik buzdağıyla çarpıştı. Çarpışmadan yaklaşık 45 saniye önce gözlemciler, gördükleri cismin buzdağı olduğunu fark etmişti. Dümen çevrildi ancak bu kadar kısa sürede yön değiştirilemedi ve çarpışma gerçekleşti.

02.20–02.30’da batmaz denilen Titanik ikiye bölünerek battı. 1.500’den fazla insan Atlantik’in soğuk sularında hayatını kaybetti. Titanik, buzdağıyla çarpıştıktan kısa bir süre sonra yakınındaki gemilerden yardım istedi. Ancak en yakın gemi Californian idi. Daha önce yaşanan gerginlik nedeniyle iletişim kesilmişti ve yardım sinyalleri ulaşmadı. En erken yardım 2–3 saat sonra geldi. Titanik’in batışı bu şekilde gerçekleşti. Ancak geminin batmasını ve can kaybının bu kadar fazla olmasını etkileyen bazı önemli faktörler de vardı.

“YÜZEN ŞEHİR’ DEN ATLANTİK’ İN DEV MEZARLIĞINA”

Geminin salonu oldukça ihtişamlı ve gösterişliydi, ancak tasarımında estetik unsurlar ön plandaydı. Özellikle merdiven kısmı oldukça büyüktü ve geminin alt katlarına kadar iniyordu. Olası bir su alma durumunda suyun gemi içinde ilerleyişini etkileyen alanlardan biri hâline gelmişti. Bir diğer sebep, filika sayısının oldukça az olmasıydı.

O dönemde estetik görünümü bozacağı düşüncesiyle daha az filika tercih edilmişti. Bu nedenle yolcuların büyük bir kısmı yeterli filika bulamadı. Titanik’te çelik gövde kullanılmıştı. Ancak bazı perçinlerde ve üretim kalitesinde, dönemin standartlarına göre zayıf noktalar olduğu söylenebilir; daha iyi yapılabilirdi. Bir diğer etken ise gece koşullarıydı. Görüşün düşük olması ve denizin sakin ve dalgasız olması buzdağının fark edilmesini zorlaştırmıştı. Ay ışığının durumu da görüşü etkileyen faktörler arasında sayılır.

Tüm bu sebepler ve diğer etkenler birleşince Titanik battı ve “1912 faciası” olarak tarihe geçti. Ardından filmler, kitaplar ve hikâyeler anlatıldı. O ise bugün hâlâ Atlantik’in soğuk sularının altında, keman seslerinin cızırtısıyla ve ardında bıraktığı hikâyelerle derin bir uykuda…

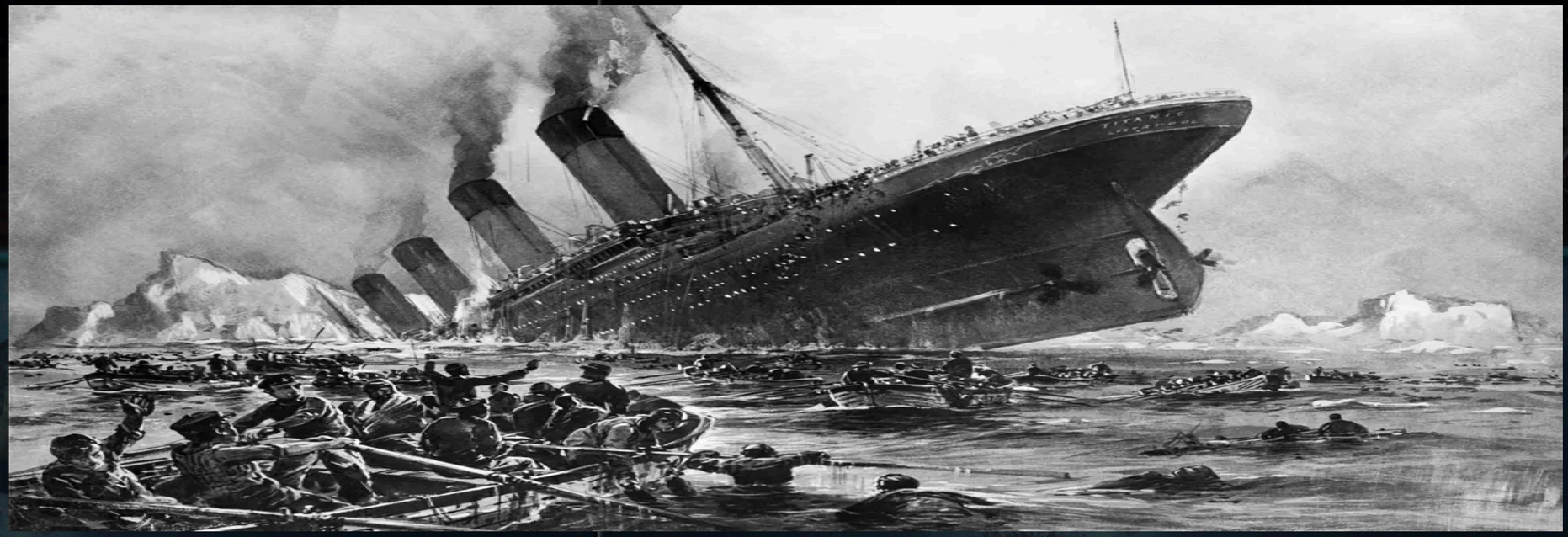

Willy Stower tarafından çizilen, Bettmann Arşivi ve Getty Images koleksiyonunda yer alan Titanic tasviri.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://www.whoi.edu/ocean-learning-hub/ocean-topics/ocean-human-lives/underwater-archaeology/rms-titanic/

https://www.noaa.gov/office-of-general-counsel/gc-international-section/rms-titanic-history-and-significance

https://www.history.com/articles/why-did-the-titanic-sink

https://www.rmg.co.uk/stories/maritime-history/rms-titanic-facts

https://history.howstuffworks.com/history-vs-myth/binoculars-aboard-titanic.htm

GÖRSELLER

https://www.reddit.com/r/submechanophobia/comments/d9z02t/an_interesting_computer_generated_image_showing/ 08.06.2026

https://courses.bowdoin.edu/history-2203-fall-2020-kmoyniha/ 08.06.2026

https://super.abril.com.br/historia/naufragio-lendario/ Erişim Tarihi: 08.06.2026

-Emine Sude Kocabaş

Adolf Hitler'in Sığınaktaki Vedası: Bir Devrin Karanlık Sonu

Takvimler 1945 yılının Nisan ayını gösterirken, Berlin'in dumanlı sokaklarında artık tank paletlerinin ve top mermilerinin gürültüsü hakimdi. Ancak yerin tam 12 metre altında, her şeyden ve herkesten yalıtılmış bir beton yığını içerisinde, bir devrin kapanışına dair derin bir sessizlik hüküm sürüyordu. Bugün "Führerbunker" olarak bildiğimiz o klostrofobik sığınak, sadece bir diktatörün son saatleri değil, tüm Avrupa'yı ateşe veren bir ideolojinin çöküşüne tanıklık edecekti.

Peki tarih kitaplarının o soğuk rakamlarının ardında, sığınağın o bunaltıcı ağır havasında aslında neler yaşandı? Hitler'in sekreteri Traudl Junge'nin hatıralarından İngiliz istihbaratının derin analizlerine uzanacağız. Bir diktatörün son vasiyetinden en yakınlarının ihanetine, hatta başlangıçta "Lili Marleen" şarkısı ile neşelenirken, son günlerde "Savaşın tadını çıkarın, çünkü barış çok korkunç olacak." diye fısıldaşan Berlin halkının o hüzünlü değişimine kadar tarihin en karanlık sığınağına beraber giriyoruz.

Adolf Hitler Kimdir?

Adolf Hitler, 20 Nisan 1889 tarihinde Avusturya’nın sınır kasabası Braunau Am Inn'de doğmuştur. Hayatının ilk büyük kırılmasını 1908-1913 yılları arasında yaşadığı Viyana’da tecrübe etmiştir. Güzel Sanatlar Akademisi’ne kabul edilmeyişi ve ardından gelen sefalet dolu yıllar, onda derin bir aşağılık kompleksi ve öfke biriktirmiştir. Viyana’da geçirdiği bu kara günler, ileride dünyayı kasıp kavuracak olan ideolojisinin ilk tohumlarını atmıştır. Gençlik yıllarında dahi kaldığı barınaklarda ve çevresinde yaptığı coşkulu konuşmalar, insanları etrafında toplayabilmesi ve hitabet yeteneğinin kuvveti, kişiliğinin liderliğe ne kadar yatkın olduğunu o günlerden göstermiştir.

1918 yılında I. Dünya Savaşı’nda Alman ordusunda görev yapmış ve yaralanmıştır. Almanya’nın teslim olmasını bir "ihanet" ve "arkadan bıçaklanma" olarak görmüştür. 1919 yılında, ileride Nazi Partisi’ne dönüşecek olan Alman İşçi Partisi'ne katılmıştır. 1923 yılındaki başarısız darbe girişimi sonrası hapse atıldığında kaleme aldığı Kavgam (Mein Kampf), bu nefretin ve ırkçı düşüncelerinin siyasi bir vücuda bürünmüş haliydi. 30 Ocak 1933 tarihinde Nazi Partisi, Adolf Hitler’in Şansölye olarak atanmasıyla iktidara gelmiştir. 23 Mart 1933’te Alman parlamento binasında (Reichstag) çıkan ve faili hâlâ tartışmalı olan yangının ardından Hitler, Şansölye olarak parlamentonun onayına ihtiyaç duymadan kanun çıkarma yetkisini almış ve diktatörlüğünü ilan etmiştir. 1934’te kendisini "Führer" ilan ederek bütün yetkileri kendisinde toplamış ve kendisine muhalif olan tüm odakları ortadan kaldırmıştır. I. Dünya Savaşı sonrası imzalanan Versay Antlaşması hükümlerini reddederek Almanya'yı hızla silahlandırmış ve 1 Eylül 1939’da Polonya’yı işgal ederek II. Dünya Savaşı’nı fiilen başlatmıştır. 1941 yılında Yahudilere karşı sistemli bir soykırım başlatmış; savaş boyunca milyonlarca insanın katledilmesine sebep olmuştur. Başlarda zaferlerle ilerleyen savaş, Stalingrad yenilgisi ve müttefiklerin Normandiya Çıkarması ile felaket bir çöküşe dönüşmüştür.

Adolf Hitler, Eylül 1939'da Polonya'daki Alman birliklerini denetliyor.

Adolf Hitler'in Reichstag konuşması.

Hitler ve sevgilisi Eva Braun.

1945 Berlin Muharebesi sırasında ağır bombardıman altında kalan Reichstag binası.

30 Nisan 1945 günü Sovyet Kızıl Ordusu'nun Alman Parlamento binası Reichstag üzerine bayrak dikmesi.

Hem doğudan hem de batıdan kıskaca alınan Almanya’nın savaşı kaybedeceği artık kesinleşmiştir. Hitler hem ruhsal hem de fiziksel bir çöküş içinde olmasına rağmen savaşı sığınağından bizzat yönetmeye devam etmiştir. Generalleri, Berlin’i terk etmesi hususunda onu ikna etmeye çalışsa da o, Berlin’deki sığınağında kalmayı seçmiştir. İntiharından bir gün önce 29 Nisan’da evlendiği Eva Braun ile birlikte kendi sonunu yazan Hitler, bedeninin düşman eline geçmemesi için cesedinin yakılmasını emretmiştir.

Almanya ve Hitler Nasıl Bu Hâle Geldi?

Aslında her şey görkemli bir hayal ile başlamıştı. Koca bir kıtayı dize getiren o devasa güç, 1945 yılının Nisan ayına gelindiğinde birkaç Berlin sokağı arasına sıkışıp kalmıştı. O devasa haritalar küçülmüş, Almanya âdeta iki taraflı bir kıskacın içinde kalmıştı. Sadece doğudan gelen Sovyet fırtınası değil; batıdan ilerleyen müttefik güçler, gökyüzünden şehirlere yağan tonlarca bomba ve artık işlemeyen bir ekonomi… Almanya tam anlamıyla geri dönülemez bir felaketler sarmalının içindedir.

Peki, ne oldu da başarıyla süren bu savaş bu hale geldi? Bir yanda bitmek bilmeyen Rus kışı ve Stalingrad’da kırılan gurur diğer yanda Normandiya kıyılarına çıkan binlerce müttefik askeri vardı. Gökyüzü artık Alman uçaklarının değil, müttefik bombardıman uçaklarının oyun alanıydı; fabrikalar yanıyor, yollar kesiliyor, halk açlık ve korkuyla sığınaklara hapsoluyordu. Trevor-Roper’ın da vurguladığı gibi Hitler gerçeklikten o kadar kopmuştu ki her geçen gün daralan bu kıskacı askeri bir düşünce ile değil, harita üzerinde var olmayan orduları yöneterek durdurabileceğine inanıyordu. Sonunda o koca kıtaya hükmeden güç, her yönden gelen bu yıkımın önünde duramayarak Berlin’in kalbindeki 12 metrelik beton yığınına, yani kendi “beton mezarına” sığmak zorunda kaldı.

Sığınağın Hiç Dinmeyen Uğultusu: Beton Duvarlar Arasında Son Günler

Sığınağın ağır çelik kapısından içeri girdiğinizde, dışarıdaki Berlin'in barut ve enkaz kokusu yerini rutubetli, bayat ve bunaltıcı bir havaya bırakırdı. Burası artık bir karargâh değil; bir imparatorluğun içine gömüldüğü bir beton bloktu.

İçerideki hayat dışardaki kıyametten tamamen kopuk, tamamen garip bir rutinle işliyordu. 20 Nisan günü Hitler'in 56. doğum günüydü ve duvarları sarsan o devasa gürültüler duyulduğunda, sığınaktakiler bir an bunun kutlama amacıyla atılan selam topları olduğunu düşündüler. Oysa sığınağın tavanından tozlar dökülürken, gerçek çoktan kapıya dayanmıştı: Rus topçusu artık Berlin'in kalbini dövüyordu.

Bu gürültüler sadece yaklaşan bir ordunun değil, bir imparatorluğun iflasının yer altındaki yankılarıydı. Sığınağın koridorlarında zaman kavramı yitirilmiş, gece ile gündüz, havalandırmanın hiç dinmeyen o kafa ütüleyen uğultusu içinde birbirine karışmıştı. Hitler bile artık içindeki o savaşın kaybedildiğini söyleyen fırtınayı dindiremiyor, bunu sözleriyle ilk defa dışarı vuruyordu. O güne kadar sığınağın koridorlarında yankılanan "zafer" vaatleri yerini ağır bir teslimiyet sessizliğine bırakmıştı. Hitler, artık masadaki hayali ordularıyla savaşı kazanamayacağını anlamış, öfke nöbetleri arasında generallerini ihanetle suçlamaya başlamıştı. *29 Nisan gecesi, sığınağın o daracık odalarından birinde Traudl Junge için hayatının en sarsıcı mesaisi başladı. Hitler son siyasi ve özel vasiyetini ona yazdırıyordu.*

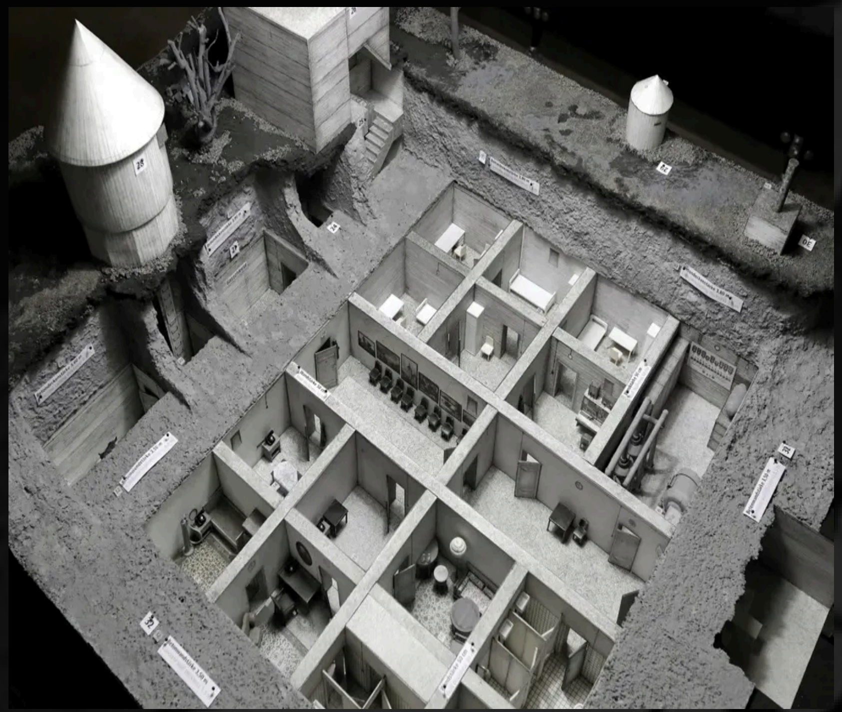

Führerbunker'ın yeraltı mimarisini ve iç tasarımını gösteren detaylı kesit planı.

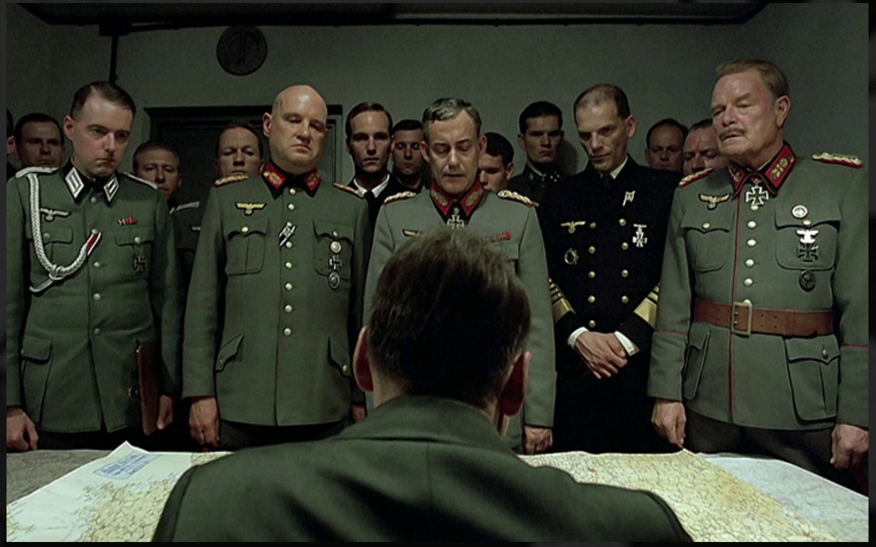

Hitler'in hayali ordulara emir verdiği Downfall filminden bir kesit.

Junge'nin daktilodaki her bir harfe dokunuşu, aslında Nazi Almanyası'nın resmi ölüm belgesiydi. Vasiyetinde tek bir pişmanlık cümlesi bile kurmayan Hitler, yaşanan felaketin sorumluluğunu yine "kendisine ihanet eden" generallerine ve Yahudi komplosu dediği hayali düşmanlara yıkıyordu. Yazı işlemi biter bitmez, dışarıda Berlin sokak sokak düşerken, sığınakta Eva Braun ile sade bir nikâh kıydılar. Bu bir kutlamadan ziyade, yaklaşan o karanlık vedanın son habercisiydi. 30 Nisan günü beklenen o son perde nihayet kapandı. Hitler, generallerinin Berlin'den ayrılması gerektiği sözünü dinlemeyip, Berlin'de kalıp intihar edeceğini tekrar yineledi. Ve nihayet o vakit geldi. Hitler ve Eva Braun sığınakta bulunan herkes ile vedalaştı

PARIS EDITION

EXTRA THE STARS AND STRIPES EXTRA

Daily Newspaper of U.S. Armed Forces in the European Theater of Operations

Vol. 1—No. 279 1 Fr. 1 Fr. Wednesday, May 2, 1945

HITLER DEAD

The German radio announced last night that Adolf Hitler had died yesterday afternoon, and that Adm. Doenitz, former commander-in-chief of the German Navy, had succeeded him as ruler of the Reich.

Doenitz, speaking later over the German radio, Reuter said, declared that "Hitler has fallen at his command post."

"My first task," Doenitz said, "is to save the German people from destruction by Bolshevism. If only for this task, the struggle will continue."

The announcement preceding the proclamation by Doenitz said: "It is reported from the Fuehrer's headquarters that our Fuehrer, Adolf Hitler, has fallen this afternoon at his command post in the Reich Chancellery, fighting to the last breath against Bolshevism and for his country. On April 30, the Fuehrer appointed Grand Adm. Doenitz as his successor. The new Fuehrer will speak to the German people."

The talk by Doenitz then followed, Reuter said. Doenitz said: "German men and women, soldiers of the German Wehrmacht, our Fuehrer, Adolf Hitler, has fallen. German people are in deepest mourning and veneration."

"Adolf Hitler recognized beforehand the terrible danger of Bolshevism," Doenitz said, "and devoted his life to fighting it. At the end of this, his battle, and of his unswerving straight path of life, stands his death as a hero in the capital of the Reich.

"All his life meant service to the German people. His battle against the Bolshevik flood benefited not only Europe but the whole world. The Fuehrer has appointed me as his successor. Fully conscious of the responsibility, I take over the leadership of the Ger-

(Continued on Page 8)

Churchill Hints Peace Is at Hand

Adolf Hitler at his height

Adolf Hitler'in ölümünü "Hitler Dead" başlığıyla duyuran 2 Mayıs 1945 tarihli "The Stars and Stripes" askeri gazetesi.

Alman propaganda bakanı Joseph Goebbels.

ve odalarına çekilip intihar ettiler. Cesetleri dışarıda top mermilerinin açtığı bir kraterde benzin dökülerek yakıldı. Benzin dökülerek yakılan cesetlerden yükselen dumanlar, aslında bir zamanlar dünyayı ateşe veren bir ideolojinin küle dönüşünü simgeliyordu. Hitler'in en sadık adamı ve propaganda bakanı Joseph Goebbels vasiyet gereği Şansölye tayin edilse de "Führer'in olmadığı bir Almanya'da yaşamayı" reddetti. Eşiyle birlikte altı çocuğunu da zehirleyerek intihar ettiler. Goebbels'in ideolojisine olan sadakatini kendi çocuklarının hayatıyla ödediği o korkunç sığınak, Nazi Almanyası'nın sadece askeri değil, insani ve ahlaki olarak da tamamen iflas ettiğinin en somut kanıtıydı.

Hitler İntihar Ederken Halk Ne Durumdaydı?

Berlin halkı tarihin en büyük sahipsizliğini yaşıyordu. Yıllarca sarsılmaz bir sadakatle peşinden gidilen yönetim, kendi sonunu bir beton blokta kurgularken; Berlinliler barut dumanı, açlık ve enkaz yığınları arasında yapayalnız kalmıştı. Radyolarda hâlâ Hitler'in şehirde olduğunun ve savunma yaptığı konuşuluyor, halka moral verilmeye çalışılıyordu. Metrolara ve bodrum katlarına doluşan binlerce sivil için artık ideolojilerinin yerini sadece hayatta kalma içgüdüsüne bırakmıştı. Tepelerinden geçen Rus mermilerinin altında sırasını bekleyen halkın en baskın duygusu derin bir terk edilmişlikti. Hatta halk arasında "Savaşın tadını çıkarın, barış korkunç olacak." sözleri dolaşıyordu.

Sığınaktaki o son sessizlik, aslında bir halkın yıllardır beslediği tüm umutların ve güveninin üzerine dökülen son toprak gibiydi. Liderler kendi trajedilerini noktalayıp sahneden çekilirken; Berlinliler için geriye kalan tek şey, küle dönmüş bir imparatorluğun enkazı altında kendi başlarına hayatta kalma mücadelesiydi.

GÖRSELLER VE KAYNAKÇALARI

Downfall filminden alıntı görseller.

Wilfrid F. Knapp (2026, 11 Mayıs). Adolf Hitler. https://www.britannica.com/biography/Adolf-Hitler (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026).

BBC NEWS. (2016, 28 Ekim). https://www.bbc.com/news/world-europe-37797141 (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026)

FayannG. https://www.reddit.com/r/HistoryPorn/comments/1jad3bx/aerial_photo_of_the_german_reichstag_building_in/ (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026).

gettyimages. 1944: MAP: Animated map highlighting Nazi Germany spreading out from 1939 to 1942. https://www.gettyimages.ca/videos/nazi-germany (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026).

Buidhe. (2020, 4 Temmuz). https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Adolf_Hitler%27s_speech_in_the_Reichstag,_30_January_1939.png (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026).

Hohum. (2024, 19 Ocak). https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Bundesarchiv_Bild_183-1989-0821-502,_Joseph_Goebbels.jpg (Erişim tarihi: 14 Mayıs 2026).

Cartwright, M. (2025, 15 Mayıs). Kızıl Ordu İkinci Dünya Savaşında (N. Karaben, Çev.). Dünya Tarihi Ansiklopedisi. Erişim adresi: https://www.worldhistory.org/trans/tr/2-2700/kizil-ordu-ikinci-dunya-savasinda/ (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2026).

Cartwright, M. (2024, 5 Aralık). Adolf Hitler (B. Aksu, Çev.). Dünya Tarihi Ansiklopedisi. Erişim adresi: https://www.worldhistory.org/trans/tr/1-19717/adolf-hitler/ (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2026).

Gordon, E. (t.y.). Killing Hitler. Palm Springs Air Museum. Erişim adresi: https://palmspringsairmuseum.org/programs/killing-hitler-by-dr-edward-gordon/ (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2026).

KAYNAKÇA

Junge, T. (2026). Hitler'in Sekreteri: Führer'le İki Buçuk Yıl (Çev. V. Çorlu). İstanbul: Alfa Yayınları.

Trevor-Roper, H. (1995). The Last Days of Hitler (7. baskı). Pan Books

United States Holocaust Memorial Museum. (t.y.). Adolf Hitler: Önemli tarihler. Holocaust Encyclopedia.

Erişim adresi: https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/adolf-hitler-key-dates (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2026)..

-Eren Alkan

ABDÜLHAMİT'İN TAHTTAN İNDİRİLİŞİ

ABDÜLHAMİT'İN TAHTTAN İNDİRİLİŞİ

II. Abdülhamid Neden Tahttan İndirildi ?

Yakın tarihimiz ile Osmanlı Devleti'nin şüphesiz en ilgi çekici idarecilerinden birinin, Osmanlı Devleti'nin 1876-1909 yılları arasında padişahlığını yapan II. Abdülhamid olduğunu söylemek, yanlış olmayacak hatta pek çok kişi tarafından destek görecek bir düşüncedir. Takriben 33 sene Osmanlı Devleti'ni bilfiil idare eden II. Abdülhamid, bu uzun süreç zarfında pek çok siyasi, idari, ekonomik ve kültürel yeniliğe adım atmış; ancak uzun süren bu iktidar yıllarının sonunda dünyada ve Osmanlı'da yaşanan gelişmeler ile 31 Mart Vakası sonucunda Meclis-i Mebusan kararı neticesinde halledilmiş daha sonra Selanik'te yer alan Alatini Köşkü'nde gönderilerek bir süre burada yaşamış, I. Balkan Savaşı esnasında tekrar İstanbul'a getirilmiş, I. Dünya Savaşından bir süre sonra da vefat etmiştir.

II. Abdülhamid, 34. Osmanlı Padişahı Sultan Abdülmecid'in oğlu ve II. Mahmud'un torunudur. 1842 yılının Eylül ayında, dedesi ile babası tarafından bazı eklemeler yapılan Çırağan Sarayı'nda dünyaya gelmiştir. Yaklaşık 10 yaşındayken annesi Tîr-i Müjgân Kadın Efendi'yi kaybetmiştir. Sessiz ve sakin bir çocuk olduğu söylenen II. Abdülhamid, 18 yaşına geldiğinde babasını kaybetmiş, bunun sonucunda II. Mahmud'un diğer oğlu olan amcası Sultan Abdülaziz tahta geçmiştir. Amcasının saltanatı boyunca ağabeyi V. Murad'ın gölgesinde bir veliahtlık hayatı yaşamıştır.

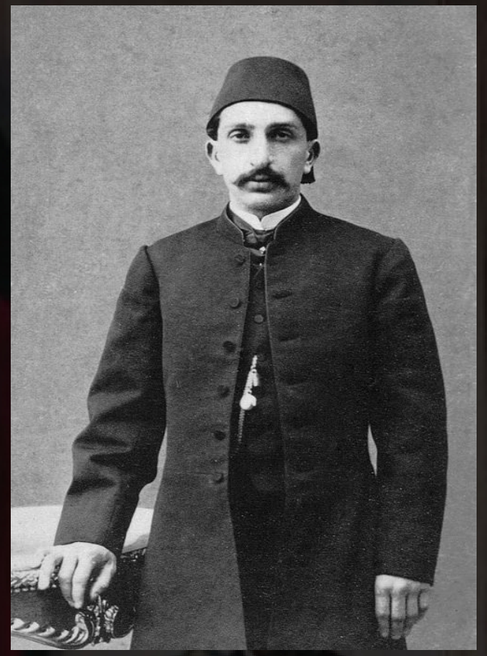

II. Abdülhamid'in Şehzadelik Yıllarına Ait Bir Fotoğraf

Ancak ikinci veliaht olarak amcası Sultan Abdülaziz'in Mısır ve Avrupa seyahatlerine katılması dikkat çekicidir. Yine amcasının, devri boyunca; şehzadelik hayatında, birçok diplomatik bağlantı kurmuş; vaktini Tarabya'da yer alan hususi çiftliğinde geçirmeyi tercih etmiştir. Başarılı bir şehzade portresi çizen II. Abdülhamid'in; ticaretle uğraştığı, spor ile de ilgilendiği bilinmektedir.

1876-1878 yılları, şüphesiz Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda karşı karşıya kaldığı en zorlu gelişmelere sahne olmuştur. Bu süreçte önce Sultan Abdülaziz'in şüpheli ölümü, ardından tahta çıkan V. Murad'ın akıl sağlığındaki sorunlar nedeniyle tahttan indirilmesi ve sonrasında II. Abdülhamid'in tahta çıkması gibi devletin geleceğini doğrudan etkileyen birtakım olaylar yaşanmıştır. Bu dönemin devamında devletin ilk anayasası

Bu kartpostal, 1908 yılında İkinci Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra Sultan II. Abdülhamid'in Cuma Selamlığı törenine gidişini tasvir etmektedir.

ilan edilmiş, ardından Osmanlı Devleti dönemin en güçlü devletlerinden biri olan Rusya Çarlığı ile savaşa girmiştir. Savaş sonucunda ağır bir hezimet yaşanmış ve zor şartlar içeren Ayastefanos Antlaşması imzalanmış, daha sonra ise II. Abdülhamid'in siyasi girişimleri sayesinde şartları görece daha hafif olan Berlin Antlaşması kabul edilmiştir.

Tüm bu gelişmeler neticesinde II. Abdülhamid tahta oturmuştur. Ancak devlet yönetimi hususunda, kendisini tahta çıkaran Mithat Paşa ile düşünce ayrılığı içerisinde bulunmaktaydı; tahta çıkmasına destek şartı olarak öne sürülen Meclis'i tatil etmiş böylece Mithat Paşa'nın öngördüğü meşruti düzen henüz hayat bulmadan önü kapatılmıştır. II. Abdülhamid ise iktidarının geri kalanında merkezi otoriteyi şahsında toplayan, kendine özgü ve tartışmalı bir yönetim anlayışı benimsemiştir. İlk Osmanlı Meclis-i Mebusanı 13 Şubat 1878 tarihinde tatil edilmiş, ancak bir daha tam 30 sene sonra 17 Aralık 1908 tarihinde yeniden toplanabilmiştir.

II. Abdülhamid, dedesi, babası, amcası ve ağabeyinden farklı olarak devleti Dolmabahçe ve Beylerbeyi saraylarından değil; III. Selim tarafından annesi adına inşa edilen bir kasrın bulunduğu ve adını Yıldız Tepesi'nden alan Yıldız Sarayı'ndan yönetmiştir. Devletin idare merkezini buraya taşıyan II. Abdülhamid döneminde birçok olumlu gelişme yaşanmıştır. Kısaca; 1882'de Sanayi-i Nefise Mektebi'nin, 1884'te Hendese-i Mülkiye'nin ve 1900'de Darülfünun'un açılması ile ülke genelinde yaygınlaşan idadiler ve rüşdiyeler sayesinde modern eğitimin temelleri atılmıştır. Ayrıca Hamidiye Etfal Hastanesi'nin kurulması, Teşkilat-ı Esasiye ve modern jandarma teşkilatının oluşturulması ile 1888 yılında Ziraat Bankası'nın kurulması, Hicaz Demiryolu Projesi bu dönemin önemli gelişmeleri arasında gösterilebilir. Ancak, olumlu gelişmelerin yanında, yaşanan diğer gelişmeler de takdire şayandır.

Dünya'da yaşanan gelişmelerin; bir sonucu olarak ortaya çıkan, yeni yönetim biçimlerinin Osmanlı Devleti'nde de karşılığı olmuş; ve bu gelişmelerin neticesinde, Jön Türk hareketi ortaya çıkmıştır. Jön Türk hareketinin en belirgin özelliği ise; 2. Meşrutiyet'in ilanı olmuştur. Bu yolu anlamlandırabilmek için öncelikle dönemin siyasi atmosferinden bahsetmek gerekmektedir. II. Abdülhamid devri; modernleşme adına atılan önemli işleri barındırmakla birlikte, yakın tarihimizde bir baskı ve istibdat dönemi olarak da isimlendirilmektedir. Bu nitelendirmenin özünde, söz konusu dönemde kurumsal bir hal alan sansür uygulamaları, siyasi baskılar ve hafiye teşkilatı aracılığıyla yürütülen sıkı denetim mekanizmaları yatmaktadır.

Nitekim bu baskı ortamı muhalefeti bastıramamış; aksine daha da körüklemiştir.

II. Meşrutiyet'in ilanına giden yol, soyut bir fikir hareketi olmaktan çıkıp Balkanlar'da somut bir karşılık bulmuştur, Resneli Niyazi ve Enver Paşa önderliğinde başlayan başkaldırılar neticesinde, II. Abdülhamid, ikinci defa meşrutiyeti ilan etmek zorunda kalmıştır. Daha sonra Osmanlı Mebusan Meclisi açılmış, seçimler yapılmış ve İttihat ve Terakki Cemiyeti çoğunluğu ele geçirmiştir. Ancak bazı grupların bu durumdan rahatsız olması, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin elde ettiği başarılar, bazı nazırlıklara atanan kişilere karşı çıkılması, ordu içerisinde yapılan tasfiyelerin geri alınması ve din hususunda bazı ayrıcalıkların tanınması gibi sebepler neticesinde; alaylı birtakım subayların Sultanahmet Meydanı'nda başlattığı ve medrese öğrencilerinin de destek verdiği bu hareketin, bir süre sonra İttihat ve Terakki ile meşruti yönetime karşı bir başkaldırı hâline geldiği, aynı zamanda alaylı ve mektepli subaylar arasında bir çekişmeye dönüştüğü bilinmektedir.

Meydana gelen olayları bastırmakta yetersiz kalan II. Abdülhamid'in izlediği politika etkisiz kalmış ve isyan daha da büyümüştür. İstanbul'un çeşitli yerlerinde bulunan ve İttihat ve Terakki'ye

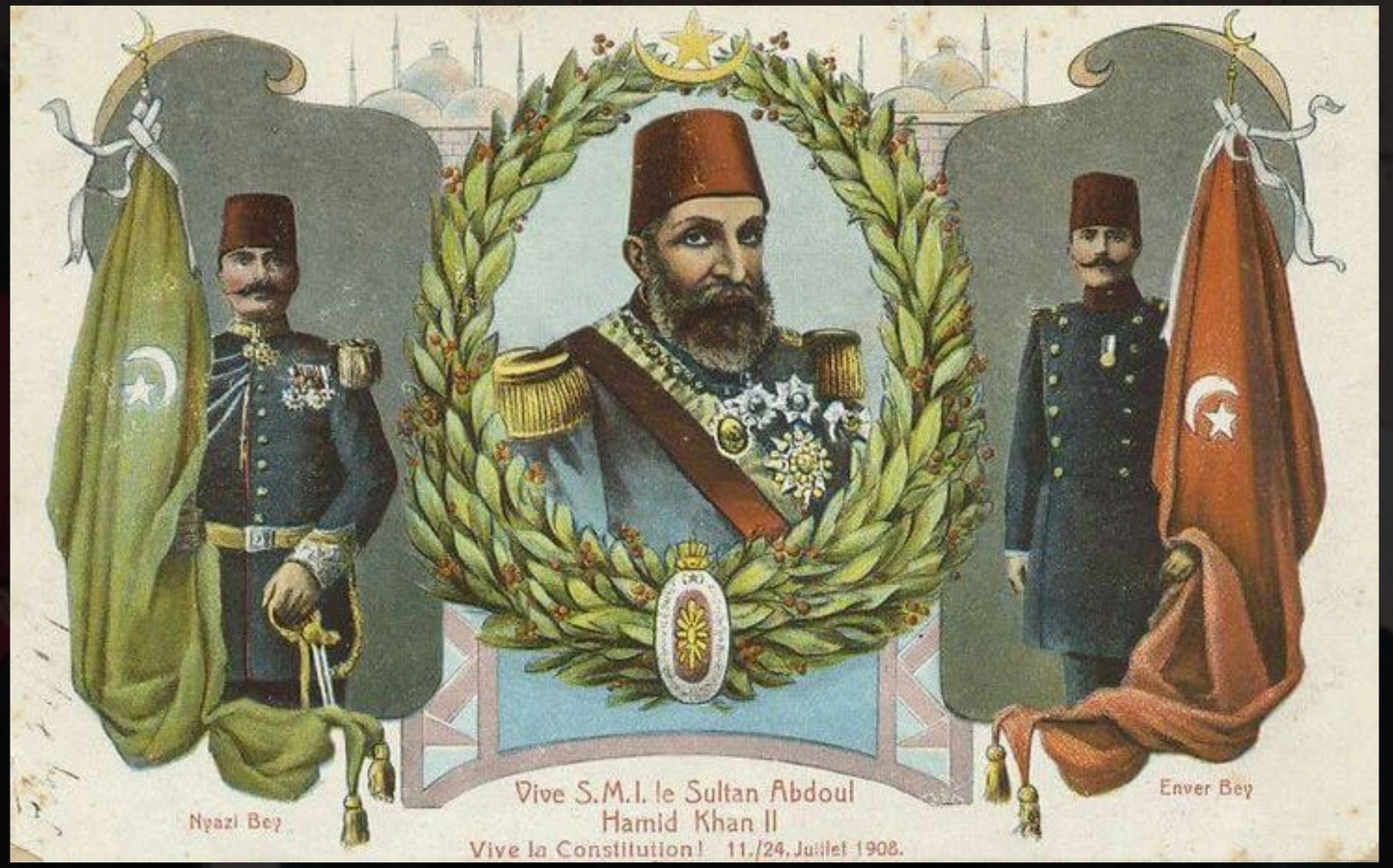

II. Meşruiyet Dönemine ait bir kartpostal, ortada II. Abdülhamid, sağında Resneli Niyazi ile sol tarafında hürriyet kahramanları Enver Paşa
Fransızca Yazan Yazı; "Vive S.M.I. le Sultan Abdoul Hamid Khan II 11/24 Juillet 1908)
(Yaşasın Sultan II. Abdülhamid Han ve "Vive la Constitution!" Yaşasın Anayasa!)

yakın kurumlar yakılıp yıkılmaya başlanılmıştır. Olaylar büyüyerek Osmanlı'nın diğer büyük şehirlerine de yansımıştır. Ancak İttihat ve Terakki Cemiyeti bu gelişmelere seyirci kalmamış, 31 Mart Olayı'nın ardından İstanbul'dan uzaklaşmak zorunda kalan cemiyet mensupları Selanik'te bir araya gelmiştirler. Burada toplanan üyeler, Hareket Ordusu'nu oluşturarak 14 Nisan günü İstanbul'a doğru yola çıkmış, Mahmut Şevket Paşa'nın yönetimi ele almasının ardından, isyana katılan kişilerin cezalandırılması amacıyla Divan-ı Harp meclislerinin kurulması emri verilmiştir.

Ardından II. Abdülhamid'in haledilmesine karar verilmiştir. Alınan karar 27 Nisan'da II. Abdülhamid'e bildirilmiş ve kendisi ailesiyle birlikte 38 kişi eşliğinde Selanik'te bulunan Alatini Köşkü'ne gönderilmiştir. II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinin ardından yerine V. Mehmet Reşat geçmiştir ve böylece 33 yıllık II. Abdülhamid devri son bulmuştur.

KAYNAKLAR

Acar, H., & Gök, G. (2020). Türk siyasal hayatında 31 Mart Olayı ile İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin rolü. Journal of Awareness, 5(3), 361–374.

Alkan Aykaç, S. (2023). Jön Türkler ve II. Meşrutiyet dönemine genel bir bakış. Kocatepe Beşeri Bilimler Dergisi, 2(2), 237–246.

Aydemir, Ş. S. (2022). Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa (Cilt 1). Remzi Kitabevi.

Küçük, C. (1988). Abdülhamid II. İçinde Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (Cilt 1, ss. 216–224). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Öztuna, Y. (2022). II. Abdülhamid: Zamanı ve şahsiyeti. Ötüken Neşriyat.

Taşer, N. (2024). Yıldız Sarayı'nın tarihçesi ve yerleşim planı. Milli Saraylar Sanat Tarih Mimarlık Dergisi, (27), 5–21.

GÖRSELLER

https://www.derintarih.com/desifre/sultan-abdulhamidin-hal-fetvasindaki-buyuk-iftira/ Erişim Tarihi:05.06.2026

https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=31040089 Erişim Tarihi: 05.06.2026

II. Meşruiyet Dönemine ait bir kartpostal. https://wannart.com/icerik/41088-ii-abdulhamit-ve-ittihatcilar Erişim Tarihi: 02.06.2026

II. Abdülhamid'in Cuma selamlığını tasvir eden bir kartpostal https://www.fikriyat.com/tarih/2018/06/05/sultan-abdulhamidin-ramazanlari Erişim Tarihi: 02.06.2026

-Kürşat Terzi

PUTİN'İN BİLE AĞZINDAN DÜŞMEYEN PEÇENEKLER

Peçenekler; Türk kökenli olan, Rus kroniklerinde sıkça adı geçen ve savaşçı kimlikleriyle ön plana çıkan, bozkır kültürüne mensup bir Türk boyudur. Bu yazıda, Peçeneklerin tarihte üstlendikleri büyük rolleri ve Vladimir Putin'in günümüzde bile onlardan neden bahsettiğini ele alacağız.

PEÇENEKLER KİMDİ? İSİMLERİ NERDEN GELDİ? NELER YAPTILAR?

Peçeneklerin, Rus kaynaklarında ilk kez 7. ve 8. yy. arasında isimleri geçmektedir. Peçenek ismini kaynaklarda ilk olarak "Pecenaci" ve "Paçanag" şeklinde görürüz. Bunlar Peçeneklerin, Çin ve Bizans kaynaklarındaki geçen isimleridir. Peçenekler, birçok kaynakta farklı isimler ile anılmaktadır. Karadeniz'in kuzeyinde, Ukrayna'da ve Macar Ovası'nda görülen Peçenekler birçok devletle ilişkiler kurmuşlardır. Bunlar Bizans, Rusya, Kuman (Kıpçaklar) olarak bilinir. Peçeneklerin kaynaklarda 5 bin kadar savaş yaptıkları rivayet edilir. Böylece onlar genel olarak mücadeleleri ve yaptıkları savaşlar ile anılırlar. Kumanlar ile olan anlaşmazlıkları, Ruslar ile olan mücadeleleri Putin'in bile hâlâ unutamadığı kuşatma, Bizans ile yapılan savaşları, antlaşmaları ve Lebounion Savaşı konularına yer vereceğiz.

KİEV KUŞATMASI

Peçeneklerin Karadeniz'in kuzeyinden 2000 km'lik Tenden, Tuna ve Kırım'a kadar olan bölgeye geldikleri görülür. İlk olarak yaptıkları şey tabiki de sınırdaşları ile ilişkiler kurmaktı. Peçenekler, askerî olarak güçlü oldukları için paralı askerlik yapıyorlardı. Bu ilk olarak Kiev Knezi İgor zamanında görülmüştür. Kiev Kuşatması ise İgor'dan sonra gelen Svyatoslav hakimiyetinde gerçekleşmiştir.

O dönemin Knezi olan Slyatoslav, Bulgarların Bizans topraklarına saldırmaları sonucunda Bizans imparatorunun yardım istemesi ve iyi bir ganimet teklif etmesi ile Kiev'i boş bırakarak Batı Trakya Bölgesi'ne gitmişti. Bunu fırsat bilen Kiev civarındaki Peçenekler ise Kiev şehrini büyük bir ordu ile kuşatmışlardı (968). İçeriye girmek veya çıkmak imkansızdı. Aralarında Peçenek dili bilen bir genç atıyla beraber çıkarak aralarından fark edilmeyerek geçmişti. Sonrasında bu farkedilse de onu durdurmakta başarısız oldular. Batı Trakya'da olan Svyatoslav, Bizans'a karşı ağır yenilgi aldıktan sonra Kiev'e dönmeye karar vermişti. Kiev'e dönerken Peçenekler tarafından pusuya düşürülmüştü. Bu pusuda öldürülmüş, kafatasından kadeh yapılıp içki içilmişti.

Svyatoslav'dan sonra oğlu Aziz Vladimir tahta geçmiş, uzun bir süre Peçenek hakimiyeti altında kalan Kiev'i oğlu Aziz Vladimir tarafından 988 yılında ilk Peçeneklere karşı alınan galibiyetle Peçenek baskısını son buldurmuştu. Peçeneklerin yaptıkları bu kuşatma ve yaşattıkları travma günümüzde bile Putin'in hâlâ ağzından düşmeyen bir savaş hâline gelmiştir. Burada gördüğümüz şey aslında Peçeneklerin asla hafife alınmaması gerektiğini ve ne kadar güçlü, savaşçı bir millet olduklarını göstermekteydi. Putin'in 8 Nisan 2020' de yapılan Covid 19 Toplantısı'nda ***"Peçeneklerden ve Kumanlardan nasıl kurtulduysak bu COVID belasından da öyle kurtulacağız..."*** sözü ile Kiev Kuşatmasının hâlâ hafızalarda yıkıcı bir etki bıraktığını görülmektedir.

LEBOUNİON SAVAŞI

Lebounion Savaşı, Peçenekler ve Bizans arasında geçen bir savaştı. Peçenekler, 1091 yılında İstanbul sınırlarına kadar gelmişlerdi. Bizans 11.yy. sonlarında iyice sıkıntı çektiği bir döneme girmişti. İş birliği içinde olan Türkler, Bizans'a büyük tehdit oluşturuyordu. Balkanlarda Peçenekler, Ege'de Çaka Beyliği ve Marmara'da Selçuklular Bizans'ı kıskaca alıyordu. Peçeneklere, Bizans'a karşı Çanakkale Boğazı'na kadar gelen ve İzmir'i elinde tutan Çaka Bey ile anlaşmıştı. Bizans, tarihinde ilk defa hem doğudan hem batıdan kuşatma altına girmişti. Peçenekler, bir saldırıları ile Bizans'ı yıkabilecek güçtelerdi. Dönemin Bizans İmparatoru I. Aleksios Komnenos, Avrupa'ya askerî yardım için mektup göndermişti ama bu yardım yıllar sonra gelecekti.1091 Nisan ayında Peçenekler Bizans'a saldırmak için hazırlıklara ve ilerleyişe başlamışlardı. Bizans İmparatoru
I. Aleksios; Peçeneklerin, Çaka Beyliği ile işbirliği içinde olduğunu bildiği için Enez'e bir savunma hattı kurmuştu. Peçenekler bunu duyunca Enez'e doğru yola çıktılar. Peçenekler, Enez'e vardıklarında orada konaklamaya başladılar. Peçeneklerin geldiğini gören I. Aleksios, Peçenekleri kontrol etmek için Enez'e gitti. Peçeneklerin çok güçlü bir orduya sahip olduklarını gören Aleksios, yardım gelmeden Peçenekleri yenemeyeceğini anlamıştı. Peçenekleri takip eden Aleksios, saldırmadıklarını gördü. Peçenekler, Çaka Beyliği'nden gelecek yardımı bekliyordu ama gelmemişti.

PUTİN'İN BİLE AĞZINDAN DÜŞMEYEN PEÇENEKLER

Çaka Beyliği ordu toplayamadığından veya hava koşullarından dolayı sefere çıkamamıştı. Çatışmasız geçen günlerden sonra Kuman-Kıpçakların 40.000 süvari ile geldiklerini gören I. Aleksios, Peçeneklerle birleşirlerse Bizans'ı yıkabileceklerini düşündüğü için bir an önce Kumanlarla antlaşma yapmak istedi. Kumanlar davet etti. Kumanlar için bol yiyecekli ve hediyeli bir sofra hazırlattı. Kumanlarla ne kadar anlaşmak istese de güvenmiyordu. Kumanlar bunlara karşılık dostluk andı içtiler. Kumanlar, Peçeneklerle savaşmaya hazırdı. Peçeneklerle savaşmanın sonucunda ganimetin yarısını ve 3 gün süre istediler. Bunun üzerine I. Aleksios, 10 gün süre ve ganimetin hepsini vereceğini söyledi. Aralarında güvenin daha sıkı olması için birbirlerine tutsak vermişlerdi. I. Aleksios, Meriç'de hazırlıklara hızla başlandı. Nehrin doğu kısmını ele geçirmek için giderken Peçeneklerin saldırısına uğramış ve Peçenek birliklerini bozguna uğratmıştı. Bu saldırıda çok kişi ölmüştü ama Lebounion'a ulaşmışlardı. I. Aleksios acele etmiyordu çünkü hâlâ Avrupa'dan yardım geleceğini düşünüyordu. Bizans'ın hazırlıklarına karşı Kara Derede olan Peçenekler, Kumanların geleceklerini beklemiyordu. Kumanları gören Peçenekler Kumanları yanlarına çekmek içim elçi gönderdiler ama reddedildiler. Kumanlar savaş için Bizans'a elçi gönderip beklemek istemediklerini belirttiler. Bunu duyan Peçenekler bu sefer Bizans'a elçi göndererek barış istedi ama yine sonuç olumsuz oldu. Bizans'ın hazırlıkları üzerine Kumanlarda hazırlıklara başladı ve düzene girdiler. Kumanların yanında Uzlarda yer alıyordu. Bizans, savaşı başlattı. 29 Nisan 1091 Salı günü savaş için vaziyet alındı. Bizans ilk olarak hilal şeklinde saldırdı. Peçenekler, aynı şiddetle karşılık verdi. Savaşta; Kumanlar, üstün olmaya başlamıştı. Bazı Peçenek birlikleri Kumanların safına geçiyordu. Bizans İmparatoru Aleksios, şüpheye kapıldı ve askerlere bu geçişi durdurmalarını emretti. Bizans'ın bu müdahalesi üzerine Peçenekler, tamamen ikiye ayrıldı.

Peçenekler ve Kumanlar arasında kıyım yaşanmaya başlamıştı. İki Türk Boyu da adeta birbirlerini yok edercesine savaşıyordu. Peçenekler iyice dağılmıştı ve artık Peçenek kadınları ve çocuklarının çığlıkları gökyüzünde yankılanıyordu. Savaş meydanı ölülerle doluydu. Peçeneklerin bir kısmı kaçabilse de çoğu ölmüştü. Peçenekler yenilmişti. Bizans, nihayet Kumanların yardımı ile Peçeneklere ağır bir darbe vurmuştu. Bu savaş Peçenekleri derinden sarsmıştı. Peçeneklerden esirler alınmıştı. Esir alınan Peçeneklerin de durmadan hemen öldürülmesi Kumanları korkutmuştu. Savaştan sonra ganimetlerini alan Kumanlar hemen Tuna'ya doğru yola çıkmıştı. Bunu duyan Bizans İmparatoru I. Aleksios kalan ganimetleri katırlara bindirip Kumanlara gönderilmesini emretti.1091'de alınan bu zaferle Peçenek baskısının ortadan kalkmasını halk; caddeleri, sokakları süsleyerek zaferi bayram edasıyla kutlamıştır. Bizans'a bu savaş eski gücüne kavuşabileceği ümidini vermiş, tarihte de bu olay 29 Nisan 1091 "Peçenek Bayramı" olarak yer almıştır.

Temsili Peçenek ordusu resmi.

KAYNAKLAR

Anna Komnena, (1996). Aleksias (U. Umar, Çev., ss. 245-290). İnkılâp Kitabevi. (Orijinal eserin yazılış tarihi yak. 1148).

Korkmaz, A. (2022). Peçenek tarihinin dönüm noktası: 1091 Lebounion Savaşı ve bu savaşın Türk tarihi açısından önemi. Belleten, 86(305), 1-32. https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2022/03/01-AsimKorkmaz.pdf

Uydu Yücel, M. (2021). Türkistan'dan Tuna'ya Peçenekler (2. bs., ss. 25-39, 113-150). Doğu Kütüphanesi Yayınları.

GÖRSELLER

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/36/MadridSkylitzesFol173ra.jpg/500px-MadridSkylitzesFol173ra.jpg Erişim Tarihi: 08.06.2026

https://habervakticom.teimg.com/crop/1280x720/habervakti-com/uploads/2021/11/pecenekler.jpg Erişim Tarihi: 08.06.2026

Uydu Yücel, M. (2021). Türkistan'dan Tuna'ya Peçenekler (2. bs., ss. 25-39, 113-150). Doğu Kütüphanesi Yayınları.

-Berat Dündar

RUMELİ HİSARI
BOĞAZ'IN TAŞ SİLÜETİ

İstanbul Boğazı'na gelip de başınızı yukarı kaldırdığınızda, tüm heybetiyle sizi karşılayan o yapıyı görmüşsünüzdür: Rumeli Hisarı. Fakat ona bu sefer sadece bir kale olarak değil, yaşayan bir tarih olarak bakalım. Boğaz'da yükselen hisar, yalnızca taş ve harçtan oluşan bir yapı olmaktan çok uzaktır. Burası, Osmanlı İmparatorluğu'nun askerî dehasını ve istikrarını simgeleyen bir yapıdır, görkemi ve stratejik konumuyla da dikkatleri üzerine çeker. Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan bu kale, şüphesiz fetih yolunda yapılmış en önemli ve en kritik hazırlıklardan biri olarak kabul edilir.

PEKİ, BU GÖRKEMLİ YAPININ ARDINDAKİ HİKÂYE NEDİR?

Tarih sayfalarında gezinirken bu yapının tek bir isimle anılmadığına rastlarız. İnşa edildiği dönemden itibaren Kaleyi-i Cedid (Yeni Kale), Yenicehisar, Yenihisar ve deniz trafiğindeki gücünden dolayı Boğazkesen Kalesi gibi farklı isimlerle anılmıştır. Bu kadar mühim bir kalenin inşa kitabesi yoktur; bu yüzden kale hakkındaki birtakım özellikler tarihçiler arasında tartışma konusudur. Bizanslı tarih yazarı Dukas'a göre, Asomata yakınlarında kurulan bu hisarın inşaatına 1452 yılının Mart ayı sonlarında başlanmıştır. Birçok kaynak, kalenin yapılış süresinin 4-5 ay gibi insanı hayrete düşüren bir hızla tamamlandığını söyler. Hisar henüz inşaat sürecindeyken Fatih Sultan Mehmet bizzat bölgeye gelmiş ve hisar bitene kadar buradan ayrılmamıştır. 3 Eylül 1452 tarihine gelindiğinde, Boğaz'ın yeni bir sahibi olduğu artık tüm dünyaya ilan edilmiştir. Hisarın tamamlanmasıyla birlikte hem Avrupa'da hem de Anadolu'da Bizans'ın artık sona ereceğine dair dedikodular hızla yayılmaya başlamıştır. Ancak bu yapı karşısında bile cesaretlerini yitirmeyenler vardı; Bizans İmparatoru Konstantin bu kişilerin başında geliyordu.Yine de hisar, Bizans'a gidebilecek yardımların önünü keserek İstanbul'un fethi için dönüm noktası olmuştur.

DENİZLERİ KANA BULAYAN, EN PAHALI GEÇİŞ:

Padişah, hisarın komutasını Firuz Ağa'ya emanet eder ve şu emri verir:
"Buradan geçen her tekne..." her kadırga hatta tüm sandallar yelkenlerini indirecek, gümrük resmini ödeyecek ve ancak izin verilirse yoluna devam edecek." Kurallara uymayanın akıbeti ise kale burçlarındaki devasa topların ucunda olmaktır. Bu kurallara uymayan ilk kişi ise Venedikli Rico'dur.

Hisarın tepeden görünüşü.

Hisarın bulunduğu bölge.

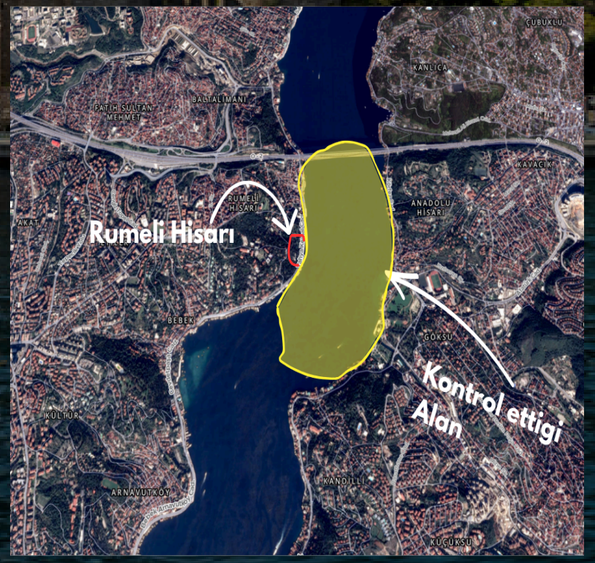

Hisarın kontrol ettiği saha.

Boğaz'ın denetimini pek ciddiye almayan Rico'nun teknesi, yelkenlerini indirmeyince kaleden açılan top atışlarıyla sulara gömülür. Kaptan ve mürettebatı yakalanıp padişahın huzuruna götürülür; bu olay tüm dünyaya Boğaz'ın artık bir "Osmanlı gölü" olduğu mesajını verir. Bu hamle ve yasaklar çok kısa bir süre içinde meyvesini verir. 6 Nisan 1453 yılında Osmanlı ordusu İstanbul Surları önüne gelir ve 53 günlük kuşatma başlar. 29 Mayıs'ta şehir ebedî sahibine kavuşur. İstanbul fethedilip denizler de tamamen Osmanlı kontrolüne geçince, hisara teknik olarak bir ihtiyaç kalmaz ve çok farklı bir kimliğe bürünür. Hisar artık bir "Devlet Hapishanesi" olarak kullanılmaya başlanır. Rumeli Hisarı'nda ilk olarak 1478 yılında, Arnavutluk Seferi'ne gitmediği için Veziriazam Gedik Paşa hapsedilir. Bunu takip eden yıllarda doğa da hisara pek nazik davranmaz. 1509 yılında yaşanan depremde hisar ciddi bir tahribata uğrar. 17. yüzyılın ortalarında ise bir yangınla sarsılır. Bu tahribat ancak III. Selim döneminde bir nebze duraklar. En kapsamlı restorasyon sürecini ise Cumhuriyet Dönemi'nde, 1953 yılında yaşar; ancak bu süreç beraberinde birçok tartışmayı da getirir. Hisara çeşitli eklemeler yapılır ve tiyatro alanı oluşturulur. Kimileri bu restorasyonun hisarın kimliğine zarar verdiğini söyler. Günümüzde ise kale, Hisarlar Müzesi olarak hizmet vermektedir.

EVLİYA ÇELEBİ'NİN SEYAHATNAMESİ'NDEN RUMELİ HİSARI EFSANESİ:

Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde Rumeli Hisarı'nı anlatırken bizi gizemli bir geçmişe götürür. Ona göre hisarın bulunduğu yerde eskiden bir kilise vardı ve burada yaşayan rahip, aslında içten içe Osmanlı'nın yükselişini bekleyen gizli bir Müslümandı. Bir gün bu rahip, Fatih Sultan Mehmet'e bir haber gönderir: "Buraya bir kale yaptırırsan şehrin dışarıyla bağlantısı kesilir ve fetih kolaylaşır." Bu sözlerin ardından Fatih'in kafasında ilk kıvılcımlar yanar ve hisarın yapımına başlanır.

Fatih Sultan Mehmet, Bizans imparatorunu şüphelendirmemek için ona dostane şekilde hediyeler gönderir, av bahanesiyle bölgeye gelir ve "Küçük bir av köşkü yapacağım." diyerek izin alır. Fakat bu köşk, koca bir kalenin ilk adımıdır. Hatta Evliya Çelebi'nin anlattığına göre iş öyle bir noktaya gelir ki Bizans elçileri, "Sadece bir öküz derisi büyüklüğünde yer kullanabilirsiniz." diye sınır koyar ama Fatih'in zekâsı burada da devreye girer. Öküz derisini ince ince kestirir ve uzatarak koca bir alanı çevreler. Böylece Rumeli Hisarı'nın temelleri atılmış olur. Bu temeller otlarla çevrelenip gizlenir. Kale, altı ay içinde hazır olunca üstündeki tüm otlar yakılır ve inci gibi ortaya çıkar. Bahsedilen gizli Müslüman rahip de elbiselerini değiştirerek Hz. Muhammed'in sünnetine uygun bir mümin olur. Bizans imparatoru bu haberi duyunca barışa aykırı bir kale yapıldığını ileri sürer. Sultan Mehmet Han da parçalanmış sığır derisini imparatora gönderip "İşte izniniz ile yine bu sığır derisi büyüklüğünde yaptık. Eğer daha fazla yaptıysak izninize muhalefet etmiş oluruz. Fazlasını yıkalım." diye zekice bir yanıt verir.

Sonuç olarak Rumeli Hisarı, yalnızca taşlardan örülmüş bir kale değildir; büyük bir aklın ve fethin habercisidir. Fatih Sultan Mehmet'in öngörüsü ve istikrarı sayesinde yükselmiş olan bu yapı, İstanbul'un Fethi'nin dönüm noktası olmuştur. Evliya Çelebi'nin anlatımıyla ise bu hisar, tarihin ötesine geçerek efsanevi bir kimliğe bürünmüştür.

"Ressam David Çıracıyan'ın fırçasından Rumeli Hisarı"

Rumeli Hisarından tarihi bir görüntü.

KAYNAKÇA

•Genim, S. (2006). Rumeli Hisarı. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları. (Erişim tarihi: 10 Mayıs)

•İnalcık, H. (2008). Rumelihisarı. TDV İslâm Ansiklopedisi (Cilt 35, ss. 232-235). TDV İslâm Araştırmaları Merkezi.(Erişim tarihi: 10 Mayıs)

• Evliyâ Çelebi. (2006). Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul (S. A. Kahraman & Y. Dağlı, Haz.). Yapı Kredi Yayınları.

GÖRSELLER

•https://www.istanbulsanatevi.com/david-ciraciyan-rumeli-hisarı02-tablosu 08.06.2026

•https://ozhanozturk.com/2017/09/04/rumeli-hisari/ 08.06.2026

https://visit.istanbul/rumeli-fortress 08.06.2026

https://sariyergazetesi.com/rehber/rumeli-hisari-gezi-rehberi/ 08.06.2026

https://www.gezelim.com/rumeli-hisarinda-heyecanlandiran-kesif-tam-125-metre-

-Ekin Çetin

Konularımız için film önerilerimiz

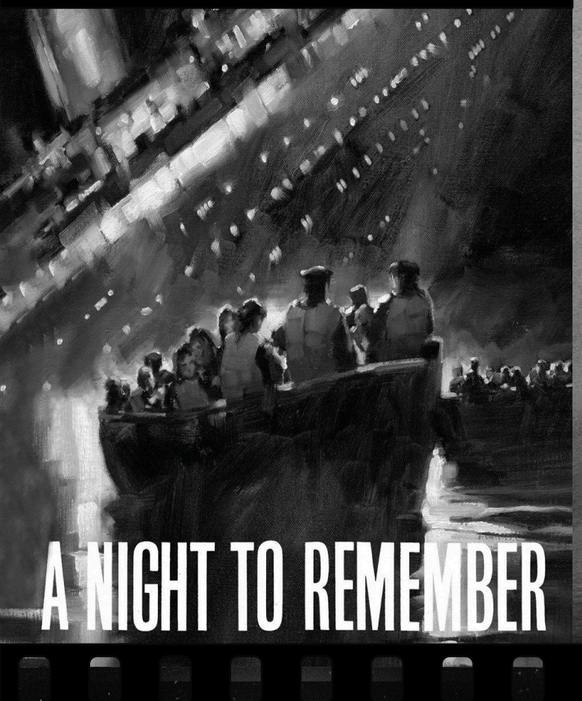

A Night to Remember (1958) dir. Roy Ward Baker

"A Night to Remember", Walter Lord'un felaketten sağ kurtulanlar ile yaptığı görüşmelere

dayanarak Roy Ward Baker'ın yönetmenliği ile gerçeklik kazanan kült bir eser olarak

hafızalara kazınmıştır. Titanik felaketini dramatize eden yapımlar arasında "A Night to

Remember", teknik doğruluğu ve abartıdan uzak anlatımı ile bugün hâlâ türünün en saygın

örneği olarak kabul görmektedir. Bu film, bize öğretilen o klasik aşk hikayesinden ziyade;

felaketin gerçek yüzünü işleyen bir sinema filmidir.

Abdülhamid Düşerken (2003) dir. Ziya Öztan

Nahid Sırrı Örik'in "Sultan Hamid Düşerken" adlı romanından uygulanan bu film Osmanlı

Devleti'nin en çalkantılı günlerini ve bir devrin kapanışını mercek altına almaktadır. II.

Abdülhamid'in son dönemlerini, siyasi entrikaları ve toplumsal dönüşümü işleyen bu

yapımda yalnızca bir padişahın düşüşünü değil aynı zamanda büyük bir imparatorluğun

sancılı değişimini beyaz perdeye yansıtan kıymetli bir eserdir.

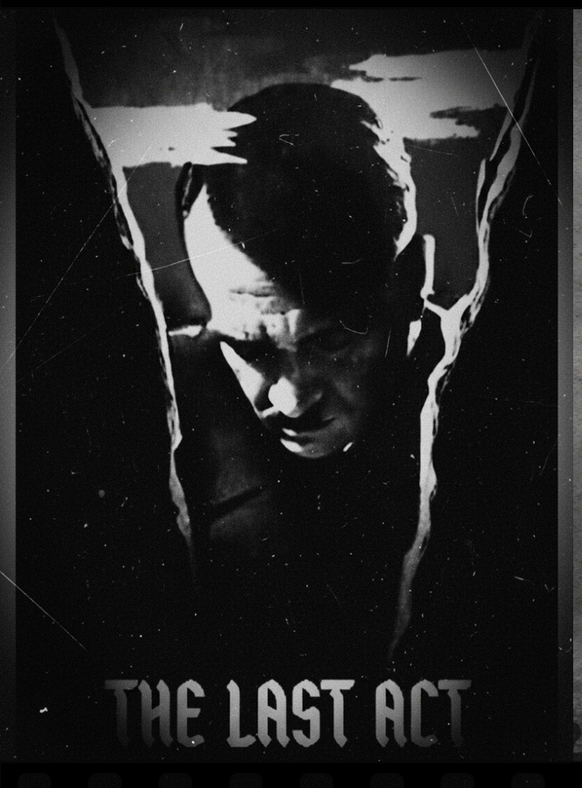

The Last Ten Days (1955) dir. G. W. Pabst

Orijinal adıyla "Der Letzte Akt" (Son Perde) Micheal A. Musmanno'nun "Ten Days to Die"

(Ölmek İçin On Gün) adlı kitabından uyarlanan bu film Nazi Almanyası'nın son on gününü

sığınaktaki atmosfer üzerinden işlemektedir. Downfall'a öncülük eden bu film sadece bir

çöküş öyküsü değil, aynı zamanda savaşın anlamsızlığını ve mutlak gücün bir yıkıma

dönüştüğünü beyaz perdeye sunan türünün ilk ve en önemli örneğidir.

Downfall (2004) dir. Oliver Hirschbiegel

Oliver Hirschbiegel'in yönetmenliğinde ortaya çıkan "Downfall" (Çöküş), Hitler'in özel

sekreteri Traudl Junge'nin anılarına ve tarihçi Joachim Fest'in araştırmalarına dayanan Nazi

Partisi dönemindeki Üçüncü Reich'ın (Alman Devleti, İmparatorluğu) son günlerindeki

klostrofobik çaresizliği ve ideolojik sorunları adeta iliklerinize kadar hissettiren, savaşın

yalnızca ön cephede değil aynı zamanda perde arkasında da nasıl sonuçlandığını anlatan sarsıcı bir kurgudur.

-Yasmin Özge Öztürk

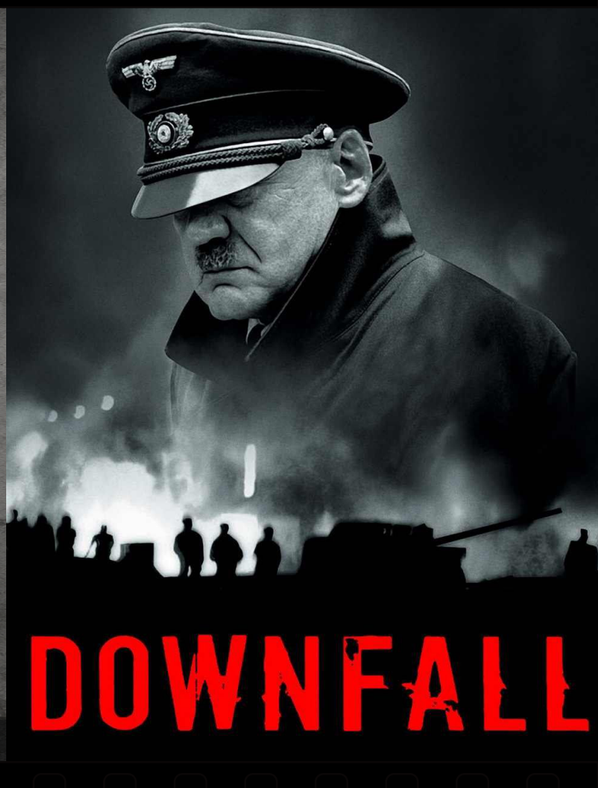

TARİHİN MOZAİKLERİ

“Medeniyetlerden hatıralar,
olaylardan izler,
insanlardan hikayeler...

Geçmişin parçalarını
bir araya getirerek
tarihin mozaiğini
yeniden oluşturuyoruz”

Bizi takip edin
@trakyalitarihciler_